

Harku Vallavalitsus
harku@harku.ee

Teie: 11.03.2025 nr 12-1/433-111
Meie: 26.04.2025 nr 3-1.1/2022/767

V.a. Riho Saksus

RMK arvamused Harku valla avaliku huviga metsade teemaplaneeringule

Olete oma 11.03.2025 RMKle saadetud kirjaga esitanud arvamuse avaldamiseks Harku valla avaliku huviga metsade teemaplaneeringu. Planeeringualasse jääb ka riigimaa kinnistuid, milliste volitatud asutuseks on RMK. Selgitame üldiselt, et riigimetsa majandamise eesmärk on tagada metsa kui ökosüsteemi kaitse ja säästev majandamine. Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse. Leiame, et antud planeeringuga seatavad kitsendused seavad ohtu säästva metsamajanduse jätkusuutlikkuse teemaplaneeringuga seotud aladel. Samuti leiame, et planeeringuga niivõrd ulatuslike kitsenduste seadmine eraomandile ja riigivara kasutuse piiramine ning seeläbi selle majandusliku väärtuse vähenemine ei saa toimuda ilma piirangute majandusliku mõju analüüsita ja hüvitusmeetmete rakendamiseta. **Palume täpsustada, millist majandusliku mõju analüüsi on kasutatud teemaplaneeringuga kehtestatavate piirangute põhjendamiseks ning selgitada kavandatavaid meetmeid loodavate piirangute hüvitamiseks metsaomanikele?**

Olles tutvunud teemaplaneeringu kaardimaterjalide ja seletuskirjaga, avaldame järgmist:

- Vastavalt RMK juhatuse 14.01.2025 otsusele nr 1-32/12 on KAH-alad ümber nimetatud kogukonnaaladeks, säilitades termini endise sisu. Sellest lähtuvalt palume üldplaneeringu eelnõu seletuskirja lk 8 mõistete peatükis asendada mõiste *Kõrgendatud avaliku huviga ala (KAH ala)* koos selgitusega järgneva tekstiga *Kogukonnaala – riigi omandis olevatel Riigimetsa Majandamise Keskuse poolt hallatavatel maadel antud planeeringuga määratud aladega kattuv ala, millel metsa majandamisega kaasneb kõrgendatud avalik huvi. Kogukonnaalad on metsad, mida kohalikud elanikud kasutavad eeskätt rekreatsiooniks.*
- Palume eemaldada lk 9 metsakasvukoha mõiste selgitusest fraas, *kus esineb kõige rohkem nimes olevat taime*. Selgitame, et metsakasvukohatüübile iseloomulik taimestik (mis on olnud ka tüüpide nimetamise aluseks) on kujunenud välja antud ala mullastiku ja veerežiimi koostoimes, kus esineb sageli valdavana ka tüübi nimes kirjeldatud taime, aga see ei ole tüübi määramisel ainsaks aluseks. Leiame, et teemaplaneeringu raames ei ole otstarbekas selgitada metsakorralduse täpsemaid nüansse.

- Palume täiendada lk 10 valgustusraie definitsiooni, *kuni 8 cm rinnasdiameetriga puistutes* ja harvendusraie definitsiooni *üle 8 cm rinnasdiameetriga puistutes*.
- Palume lk 18 avaliku huviga metsade määramise protsessi ja põhimõtete viimast lauset täiendada fraasiga *mis on kooskõlastatud metsaomanikuga*. Leiame, et piirangute seadmine maaomanikele oma vara kasutamiseks ilma selleks kokkuleppe sõlmimiseta ning saamata jääva või piiratud kasutusega puidutulu kompenseerimiseks hüvitismeetmete määramiseta on õigusvastane.
- Palume asendada lk 23 (Avaliku huviga metsade majandamise üldised põhimõtted ja tingimused) punkt 4 sõna *uuendusraiel* sõnaga *lageraiel*. Selgitame, et turberaie puhul, kus ala uuendamine toimub mitmes etapis ja raiealalt eemaldatakse ühe raiejärguga vaid osa kasvavatest puudest, ei ole pindala piirang põhjendatud. Mõistame langi pindalalise piirangu vajalikkust lageraie puhul, kus tekkiva avatud ala suuruse piiramine on viidatud Planeerimiseseaduse punkti alusel põhjendatud.
- Palume eemaldada lk 23 (Avaliku huviga metsade majandamise üldised põhimõtted ja tingimused) punkt 4 lause *Raievanusele täiendavaid piiranguid ei seata, vaid lähtutakse metsa majandamise eeskirjast*. Selgitame, et ülejäärmises punktis toodud uuenemiskõrguse piirang mõjutab otseselt ka naabereraldiste raievanust. Sellest lähtuvalt on tegu eksitava täpsustusega.
- Palume asendada lk 23 (Avaliku huviga metsade majandamise üldised põhimõtted ja tingimused) punkt 5 arv *100* vahemikuga *30-100*. Selgitame, et Metsaseadus kohustab uuendusraiel jätma kuni 5 hektari suurusel uuendusraielangil säilikpuid kogumahuga vähemalt 5 tihumeetrit hektari kohta, st sõltuvalt säilikpuude tüvemahust 5-10 puud/ha. Antud kogus on leitud teaduslikel alustel, et säilitada ka raieala elurikkust. Teemaplaneeringus seaduses antud nõude suurendamine ilma loodusolusid arvestamata tähendab ebaefektiivsemat puidukasutust, mis ei saa keskkonnanohiule suunatud dokumendi eesmärgiks kindlasti olla. Tõstes küll minimaalse säilikpuude arvu, aga jättes metsaomanikule lõpliku arvu osas otsustusvabaduse sõltuvalt iga konkreetse puistu iseloomust, saavutame me sotsiaalselt, ökoloogiliselt ja majanduslikult optimaalseima tulemuse. Lisaks täpsustame, et Metsaseaduses kirjeldatud seemnepuud (20-70 tk/ha) ei ole säilikpuud, sest need võib peale metsa uuenemist erinevalt säilikpuudest langilt eemaldada.
- Palume asendada lk 23 (Avaliku huviga metsade majandamise üldised põhimõtted ja tingimused) punkt 6 arv 5 arvuga 2. Mõistame, et antud tingimuse eesmärgiks on vältida puhkajatele ebaturvaliselt tunduvate avatud alade teket ja sellest lähtuvalt on rakendatud Metsaseaduses toodud ja metsakasvatuseks optimaalsest uuenemiskõrgusest suuremat väärtust. Selgitame, et avatud alade visuaalne hindamine toimub täiskasvanu inimsilma kõrguselt (2 m), mis on optimaalne antud eesmärgi täitmiseks. Uuenemiskõrgus 5 m tähendab ca 10-15 a (sõltuvalt kasvukohast) pikemat perioodi, mis piirab antud piirkonna metsade järjepidevat uuendamise mahtu ja seeläbi ka säästvat metsakastust, mis peaks olema antud dokumendi põhieesmärk – et avaliku huviga puhkemetsi (mis saavutavad oma puhkeväärtuse kasvuperioodil tehtavate metsakasvatusevõtete abil) jätkuks Harku vallas põlvkondade üleselt, mitte ainult lühiperspektiivis.
- Palume eemaldada lk 23 (Avaliku huviga metsade majandamise üldised põhimõtted ja tingimused) punkt 7. Selgitame, et lähtuvalt raieala kasvukohast ja raieaja ilmastikust ei ole puidu kokkuveol alati võimalik pinnase kahjustamisest hoiduda (võimalik on see puidu väljaveol, mis toimub autotranspordiga reeglina mööda kattega teid). Leiame, et järgnev punkt, mis kohustab tööde tulemusel tekkinud pinnasekahjustused likvideerima, tagab tööde lõppemisel sobiva tulemuse kõigile osapooltele.

- Palume eemaldada lk 23 (Avaliku huviga metsade majandamise üldised põhimõtted ja tingimused) punkt 8 fraas *okste äravedu*. Selgitame, et lähtuvalt raieala kasvukohast ja raieaja ilmastikust ei ole see alati võimalik, märjemates kohtades ning hooldusraietel kasutatakse raiejäätmekokkuveoteede tugevdamiseks ning need jäävad langile elurikkust ja mullaviljakust tõstma. Samuti keelab Metsa majandamise eeskiri raiejäätmekogude äraveo looja nõmmemetsades. Leiame, et raieala raidmetest puhastamise reeglid on Metsa majandamise eeskirja paragrahvis 9 juba piisava täpsusega reguleeritud.
- Palume eemaldada lk 23 (Avaliku huviga metsade majandamise üldised põhimõtted ja tingimused) punkt 9. Selgitame, et metsakasvatusele ja ökoloogiliselt optimaalseimad reeglid hooldusraietele on Metsaseaduses ja Metsa majandamise eeskirjas juba kirjeldatud.
- Palume eemaldada lk 23 (Avaliku huviga metsade majandamise üldised põhimõtted ja tingimused) punkt 11. Selgitame, et alati jääb raiumata väljaspool raieala kasvav mets. Mingi metsakasvatuse eesmärgil tehtava raie täiendaval piiramine jääb ilma tekkiva täiendava lisandväärtuseta kasutamata osa kasvatatud puidust, mis ei ole säästvat metsakasutust silmas pidades õige praktika. Kui raiealal on kohti, mis niiskuse režiimi või reljeefi tõttu ei ole majandatavad, siis neil aladel ei saagi raieid teostada, aga selliseid alasid ei ole võimalik protsendipõhiselt ette näha.
- Palume eemaldada lk 24 (Avaliku huviga metsade majandamise üldised põhimõtted ja tingimused) punkt 16. Selgitame, et raiealade kui maakasutuse muutuse läbiviimiseks on Metsaseaduses ette nähtud väga kindlad juhud. Neist valdavalt osas (näiteks kaevanduslood, ehitusprojektid ja detailplaneeringud) on kohalik omavalitsus raiealade aluseks oleva dokumendi menetlusele nagu eelnevalt juba kaasatud. Tehnorajatisel kaitsevööndi raiealade vajadus tuleneb seadusest ja on tehnorajatisel ohutusega seotud. Kuni 4 m laiuse sihi sisseaiumiseks ette nähtud trassiraie on marginaalse maastikumõjuga ja üksikjuhtumel kasutatav (hetkel on Harku vallas kaks kehtivat trassiraie teatist kogupindalaga 0,7 ha), seega ei ole meie hinnangul selline lisabürookraatia põhjendatud.
- Palume punktis 4.2.2. (Avaliku huviga metsade majandamise tingimused) täiendada fraasi *tagavad uuenenud metsa sõnastuses tagavad uuenenud metsa Metsaseaduse mõistes*. Kuna teemaplaneeringus on kasutusel erinevaid uuendamiskõrgusi, siis antud täpsustus oleks asjakohane.
- Palume punktis 4.3.4. (Harku mets ja raba) täiendada AH metsade majandamise tingimusi erisusega, et lubatud on lageraie kuusikutes kuni 0,5 ha. Selgitame, et kuusiku kui tormihella puistu uuendamine turberaiega toob kaasa raie järgselt kasvama jäävate puude hukkumise tormi või üraseaduste tõttu. Rakendades lageraielangile pindala piirangu, on võimalus säilitada maastikuline mitmekesisus ja vältida puhkajatele ebaturvaliste suurte avatud alade teket.
- Palume punktis 4.3.5. (Hiemets) asendada AH metsade majandamise tingimustes fraas *kohaliku omavalitsuse nõusolekul on lubatud sanitaarraie* fraasiga *lubatud on hooldus- ja valikraie, keelatud on uuendusraie välja arvatud turberaie*. Selgitame, et antud alal metsakasvatuse lõpetamine vähendab pikemas perspektiivis ka ala puhkeväärtust, mida ei saa antud teemaplaneeringu eesmärgiks pidada.
- Palume punktis 4.3.22. (Tabasalu raba) asendada AH metsade majandamise tingimustes fraas *kohaliku omavalitsuse nõusolekul on lubatud sanitaarraie* fraasiga *lubatud on hooldus- ja valikraie, keelatud on uuendusraie välja arvatud turberaie*. Selgitame, et antud alal metsakasvatuse lõpetamine vähendab pikemas perspektiivis ka ala puhkeväärtust, mida ei saa antud teemaplaneeringu eesmärgiks pidada.

- Palume punktis 4.3.23. (Tabasalu rand) asendada AH metsade majandamise tingimustes fraas *kohaliku omavalitsuse nõusolekul on lubatud sanitaarraie* fraasiga *lubatud on hooldus- ja valikraie, keelatud on uuendusraie välja arvatud turberaie*. Selgitame, et antud alal metsakasvatuse lõpetamine vähendab pikemas perspektiivis ka ala puhkeväärtust, mida ei saa antud teemaplaneeringu eesmärgiks pidada.
- Palume seletuskirjast muuta peatüki 4 (Ettepanekud kõrgendatud avaliku huviga alade/kogukonnaalade määramiseks) lause *Teemaplaneeringuga tehakse ettepanek täiendavate KAH alade/kogukonnaalade määramiseks järgnevalt* lausega *Teemaplaneeringuga tehakse ettepanek määrata kogukonnaaladeks kõik antud planeeringus toodud aladega kattuvad RMK halduses olevad kinnistud*. Selgitame, et RMK jaoks on kogukonnaalad kõik antud planeeringus toodud riigimetsamaaga kattuvad alad, millistel me peame arvestama avaliku huviga ja paralleelse mõistelise ja protseduurilise süsteemi loomine ei ole otstarbekas.

Oleme avatud täiendavateks kohtumisteks planeeringu koostajatega, et kirjas toodud ettepanekute metsakasvatustlikku sisu ja kavandatud piirangute mõju metsakasvatuse järjepidevusele täpsemalt selgitada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Kusmin
RMK Kinnisvaraosakond
Planeeringute spetsialist
jyrgen.kusmin@rmk.ee
505 3387

Koopia: info@kliimaministeerium.ee, maaruum@maaruum.ee